

DATUM
2014-10-07
ERT DATUM
2014-06-02

DIARIENR
2014/115-4
ER BETECKNING
A2014/1359/A

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Åtgärder mot felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (SOU 2014:16)

Sammanfattning

Statskontoret kommenterar i sitt remissvar de förslag som primärt är inriktade på att öka effektiviteten i arbetet mot felaktiga utbetalningar. De förslag som rör myndighetens interna förhållanden kommenteras inte.

Statskontoret tillstyrker följande förslag:

- Enhetliga och gemensamma krav på arbetsgivare.
- Högstbelopp för bidragsgrundande bruttolön vid nystartsjobb.
- Tillämpningsområdet för bidragsbrottslagen och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar.
- Gemensamt uppdrag till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket om att utveckla samverkan.

Statskontoret avstyrker följande förslag:

- Arbetsmarknadspolitisk bedömning för stöd för nystartsjobb respektive yrkesintroduktionsanställningar.

Statskontoret kommenterar följande förslag:

- Sanktionsavgifter vid lindrigare överträdelser av bidragsbrottslagen och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar.

Inledning

Statskontoret menar att utredningen gör en rimlig avvägning när den utformar förslag utifrån antagandet att de flesta arbetsgivare eller anordnare och externa leverantörer vill göra rätt för sig, medan en mindre grupp tänjer på gränserna eller avsiktligt utnyttjar systemet. Såväl externa aktörer som medarbetare bör ges så goda förutsättningar som möjligt att följa regelverket, samtidigt som det bör vara tydligt vad som gäller för den som inte gör det.

Statskontoret kommenterar de förslag som primärt är inriktade på att öka effektiviteten i arbetet mot felaktiga utbetalningar. Statskontoret har i bedömningen främst utgått ifrån i vilken utsträckning de olika förslagen kan antas fylla sitt syfte och är tillräckligt belysta för att utgöra beslutsunderlag för regeringen. Statskontoret lämnar inga synpunkter på de förslag som rör interna förhållanden vid Arbetsförmedlingen.

Enhetliga gemensamma krav på arbetsgivare

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag om att samla de gemensamma regleringarna på ett ställe och klargöra reglerna för omprövning. Ambitionen att förtydliga hela eller delar av det svåröverskådliga regelverk som styr arbetsmarknadspolitiken är god. En översyn bör kunna bidra till tydlighet såväl internt på Arbetsförmedlingen som externt gentemot arbetsgivare. Statskontoret lämnade ett liknande förslag 2009.¹ Statskontoret noterar också att steg i den riktning som utredningen föreslår redan har tagits i och med Ds 2014:29 *Förtydliganden och förenklingar inom det arbetsmarknadspolitiska regelverket*.

Arbetsmarknadspolitisk bedömning för stöd för nystartsjobb respektive yrkesintroduktionsanställningar

Statskontoret avstyrker utredningens förslag. Statskontoret menar att ett införande av en arbetsmarknadspolitisk bedömning skulle påverka både insatsernas attraktivitet hos arbetsgivare och nettoeffekterna på sysselsättningen. En sådan förändring behöver i första hand prövas noga mot arbetsmarknadsläget och vilka behov de arbetslösa har. Förändringen kan annars få konsekvenser som inte står i proportion till vad utredningen vill uppnå med förslaget. Dessa aspekter finns dock inte belysta i utredningen.

Vidare skulle utredningens förslag medföra att de berörda insatserna får stora likheter med andra anställningsstöd. Detta talar emot utredningens ambition om att regelverket ska vara enkelt och lätt att förstå.

Om syftet endast är att förhindra arbetsgivare från att ta emot ”för många” individer inom dessa stödformer skulle det vara lättare att i stället införa en bestämmelse som explicit anger ett maximalt antal individer per arbetsgivare, eventuellt i förhållande till hur många övriga anställda det finns på arbetsplatsen. Ett alternativ kan också vara att Arbetsförmedlingen ges möjlighet att göra en bedömning från fall till fall av vilket maximalt antal som är rimligt.

¹ Statskontoret 2009:13 *Sagt men inte gjort – en granskning av Arbetsförmedlingens arbete för att förhindra felaktiga utbetalningar*.

Högstbelopp för bidragsgrundande bruttolön vid nystartsjobb

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag. Med hänsyn till allmänhetens förtroende för den offentliga administrationen framstår det som angeläget att införa en begränsning av den typ som utredningen föreslår. Statskontoret menar också att det är mycket tveksamt om subventioner för löner på de nivåer som utredningen visar, i vissa fall över 100 000 kronor, kan motiveras av arbetsmarknadsskäl.

Tillämpningsområdet för bidragsbrottslagen och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar

Utredningen väljer att på nytt föra fram FUT-delegationens förslag från 2008, som Statskontoret då tillstyrkte.² Statskontoret menar, i likhet med utredningen, att informationsutbyte med andra myndigheter kan vara värdefullt för att Arbetsförmedlingen ska kunna upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar. Statskontoret tillstyrker således förslaget även denna gång.

Sanktionsavgifter för överträdelser av bidragsbrottslagen och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar

Konsekvenserna av att införa sanktionsavgifter är inte belysta i utredningen. Statskontoret menar att om regeringen överväger att ge Arbetsförmedlingen möjlighet att ta ut sanktionsavgifter behöver detta utredas vidare. En sådan förändring skulle innebära en ny roll för Arbetsförmedlingen. Bland annat behöver det nog övervägas om förändringen riskerar att förändra arbetsgivarnas bild av myndigheten, och hur det i så fall kan komma att påverka arbetsgivarnas vilja att anlita Arbetsförmedlingen. I nästa steg kan detta få betydelse för möjligheten för arbetslösa att få jobb. Andra aspekter att beakta kan exempelvis vara i vilken mån myndigheten behöver skaffa sig ny kompetens, eller i vilken mån ärendena ändå kan komma att överklagas till domstol.

Gemensamt uppdrag till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag. Statskontoret konstaterade 2009 att ledningen av Arbetsförmedlingens kontrollarbete behövde förbättras på flera punkter. Utredningens synpunkter kan sägas ligga i linje med de iakttagelser som Statskontoret då gjorde, även om Statskontoret inte speci-

² Statskontorets remissvar avseende SOU 2008:74 *Rätt och riktigt. Åtgärder mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*. (Dnr. 2008/201-4.)

fikt granskade frågan om samverkan.³ Vidare ligger utredningens förslag i linje med Statskontorets förslag från 2012 om att samverkan om felaktiga utbetalningar i framtiden bör ske inom avgränsade områden med ett urval av myndigheter och med ett tydligt formulerat syfte.⁴ Statskontoret menar dock att regeringen bör överväga att peka ut en av myndigheterna som ansvarig för att hålla ihop arbetet.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Jonas Pålsson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Jonas Pålsson

³ Statskontoret 2009:13 *Sagt men inte gjort – en granskning av Arbetsförmedlingens arbete för att förhindra felaktiga utbetalningar.*

⁴ Statskontoret (2012) *Uppföljning av samverkansuppdrag mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.* PM 2012:101.